

markant tilbageholdelse af næringsstofferne kvælstof og fosfor samt af jern. Samtidig vil udledningen af næringsstoffer i forbindelse med den hidtidige landbrugsdrift i projektområdet ophøre.

Nettoeffekten i form af stoftilbageholdelse er opgjort til 330 t kvælstof/år, 14,5 t fosfor/år og 635 t jern/år. Dette svarer til 6% af den samlede kvælstoftransport, 12% af den samlede fosfortransport og 25% af den samlede jerntransport i Skjern Å. Den selvrensende effekt er således af samme størrelsesorden som skønnet i de første skitseprojekter.

Der vil være en vis erosion i anlægsfasen. Erosionen vil ikke give væsentlige miljøproblemer, og frigivelsen af næringsstoffer vil være begrænset set i forhold til åens samlede årlige transport af næringsstoffer.

Udviklingen i den fremtidige vandkvalitet vil indgå i den overvågning af de miljømæssige konsekvenser, som skal gennemføres efter projektets afslutning.

3.9. Luft og klima

I forbindelse med anlægsarbejderne vil der efter et groft skøn blive forbrugt omkring 1,0 mio. l olieprodukter til maskiner mv. Efter projektets gennemførelse vil energiforbruget til naturpleje være meget lille og forbruget derfor væsentlig mindre, end da arealerne var i omdrift.

3.10. Friluftsliv og adgangsforhold

Der vil som et led i projektet blive sikret offentlig adgang til størstedelen af området, ligesom betingelserne for en række friluftaktiviteter vil blive forbedret. Mulighederne for at iagttage fugle og pattedyr samt planter vil blive væsentligt forbedret. Det vilde plante- og dyreliv vil få langt bedre vilkår i det genskabte naturområde, end det havde i det intensivt udnyttede agerland. Der vil blive skabt bedre forhold for fiskebestandene gennem større fysisk variation i vandløbene, etablering af gyde- og yngleopvækstområde for laks og en bedre vandkvalitet.

Der er i dag adgang til ådalen ad en række eksisterende veje, hvoraf nogle dog vil forsvinde i forbindelse med gennemførelsen af naturprojektet. De fremtidige adgangsforhold vil blive sikret gennem bevaring af nogle småveje, broer og diger. Derudover etableres nye cykelstier samt vandre- og trampestier. På nogle af de nyanlagte levéer bliver der mulighed for at etablere sommerstier. Der vil blive etableret en række faciliteter for friluftslivet, så som rasteplasser, p-pladser, toiletter, udsigts- og fugletårne, fugleskjul og primitive overnatningspladser. For at oplyse om mulighederne for naturoplevelser vil der blive indrettet na-

turcenter med udstillinger og opsat informations- og formidlingsskilte.

Mulighederne for fremover at benytte området til jagt, fiskeri, sejlad og andre friluftaktiviteter vil efter forhandling med Ringkjøbing Amtsråd blive fastsat i en bekendtgørelse. Med henblik på at sikre den nødvendige lokale indflydelse på indholdet i bekendtgørelsen vil der blive nedsat en gruppe med repræsentanter for de lokale brugerinteresser og myndigheder, herunder Ringkjøbing Am samt Egvad og Skjern Kommuner, som kan komme med forslag hertil. Ved udarbejdelsen af bekendtgørelsen skal der tages hensyn til, at den rekreative udnyttelse af området skal foregå på en bæredygtig måde, så de genskabte naturværdier ikke forringes, og således at de enkelte brugerinteresser ikke indbyrdes ødelægger hinandens muligheder for at opleve og udnytte området. Området skal være frit tilgængeligt for offentligheden, men færdselen bør tilrettelægges og kanaliseres, så dyrelivet ikke fordrives. Det gælder ikke mindst fuglelivet på de store åbne vandflader og engarealer. Der vil være mulighed for, at den traditionelle udnyttelse af området til fiskeri, jagt og andre friluftaktiviteter kan opretholdes, hvor det ikke kommer i væsentlig konflikt med andre interesser.

3.11. Råstoffer og affald

De væsentligste anlægsaktiviteter i Skjern Å Naturprojektet omfatter jordarbejder, vejanlæg, broanlæg og ledningsanlæg, hvoraf jordarbejder udgør langt den største anlægsaktivitet. Den tilstræbte jordbalance i projektet medfører, at jordarbejderne primært omfatter en omfordeling af jorden inden for projektområdet, hvorved nettoforbruget af råstoffer og affald er forsvindende lille. Råstof i form af tilført jordmateriale er indskrænket til grusfyld for vej- og broanlæg. En del af dette fyld forudsættes dog at bestå af nedbrudte betonmaterialer fra fjernelsen af eksisterende broer/bygværker.

Herudover medfører projektet forbrug af halm/koskømmater til brinksikring, gydegrus, materialer til broanlæg og asfalt. Det opgjorte forbrug af råstoffer er således begrænset.

I forbindelse med projektet må det påregnes, at stål og nedrivningsaffald ikke er umiddelbart genanvendelige materialer, idet disse vanskeligt kan genindbygges ved de aktuelle jordarbejder samt vej- og broanlæg. Potentielt genanvendelige materialer fra affaldsproduktionen påregnes udnyttet i projektet, således at deponering på losseplads undgås. Den samlede produktion af affald og potentielt genanvendelige ma-